

SECȚIUNEA IV
**DREPT PROCESUAL CIVIL, DREPT PROCESUAL PENAL,
CRIMINALISTICĂ**

**ETICA PROFESIONALĂ A JUDECĂTORILOR - TEMEI DE
SANȚIONARE DISCIPLINARĂ**

**PROFESSIONAL ETHICS OF JUDGES - SUBJECTS OF DISCIPLINARY
SANCTION**

CZU: 347.962:174

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10722303>

GAVRILENCO Natalia,
ORCID ID: 0000-0002-3820-8021
E-mail: natalita.gavrilenco@gmail.com

INTRODUCERE

Sistemul judiciar care are una dintre coloanele de bază ale oricărei societăți democratice, rolul esențial de a asigura aplicarea legii, protecția drepturilor individuale și menținerea ordinii sociale. În cadrul acestei structuri, judecătorii ocupă o poziție centrală, fiind responsabili de pronunțarea hotărârilor juste și imparțiale, fundamentale pentru asigurarea încrederii publice în funcționarea justiției.

Etica profesională reprezintă fundamentul moral al acestei profesii nobile și de mare responsabilitate. Judecătorii, în calitatea lor de reprezentare ai legii, sunt ținuti să respecte principii etice stricte, asigurând astfel corectitudinea și imparțialitatea procesului de judecată. Etica profesională nu doar că îndrumă comportamentul judecătorilor în sala de judecată, ci contribuie și la menținerea încrederii publice în justiție și la promovarea unei societăți bazate pe statul de drept.

Cu toate acestea, în orice sistem există riscul ca unii membri să devieze de la standardele etice și profesionale, ce poate submina integritatea întregului sistem judiciar. În aceste situații, necesitatea de a avea mecanisme eficiente de sancționare disciplinară devine evidentă. Aceste mecanisme nu au rolul de a juca pedepsii încălcările etice, ci și de a menține înaltul nivel de integritate și profesionalism în rândul judecătorilor.

Autorul, în articolul de față își propune să exploreze în detaliu legătura dintre etica judecătorilor și sancționarea disciplinară în cadrul sistemului judiciar din Republica Moldova. Vom analiza principiile etice fundamentale pe care judecătorii trebuie să le urmeze, rolul codului de etică al judecătorilor în stabilitatea acestor standarde și mecanismele de sancționare disciplinară care sunt puse în aplicare în cazul încălcărilor. De asemenea, vom explora cazuri reale în care

judecătorii au fost supuși sancțiunilor disciplinare, evidențiind impactul acestor cazuri asupra integrității sistemului judiciar și a încrederii publice.

Prin această analiză cuprinzătoare, ne propunem să evidențiem importanța respectării eticii profesionale în rândul judecătorilor și să arătăm cum sancționarea disciplinară contribuie la menținerea integrității și credibilitatea sistemului judiciar în fața provocărilor și a presiunilor diverse.

Etica profesională a judecătorilor. Etica profesională a judecătorilor din Republica Moldova reprezintă un element fundamental în asigurarea, imparțialitatea și integritatea procesului judiciar în țară. Având în vedere rolul central pe care îl are justiția în menținerea statului de drept și a democrației, respectarea eticii profesionale de judecători este crucială pentru funcționarea adecvată a sistemului judiciar și pentru menținerea încrederii publice.

Codul de etică al Judecătorului din Republica Moldova[1] stabilește principiile și standardele de conduită pe care judecătorii trebuie să respecte în exercitarea atribuțiilor lor. Acest cod nu doar că îndrumă comportamentul judecătorilor în sala de judecată, ci acoperă și aspecte privind relațiile cu părțile implicate în proces, cu colegii și cu publicul în general.

Principiile de etică și conduită profesională pentru judecători sunt: **independența, imparțialitatea, integritatea, profesionalismul, corectitudinea, colegialitatea, confidențialitatea și transparența**, ce vor servi de asemenea, ca o sursă de informare pentru judecători și justițiabili.

Încălcăările etice pot duce la sancțiuni disciplinare, care sunt aplicate către Colegiul Disciplinar- un organ independent, care examinează cauzele disciplinare în privința judecătorilor și aplică sancțiuni disciplinare.[2] Acest proces de sancționare este esențial pentru menținerea standardelor înalte de profesionalism și pentru a asigura că judecătorii rămân în concordanță cu valorile etice ale profesiei lor.

Sancțiunile disciplinare sunt aplicate doar pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. În acest context, ne vom expune asupra abaterii disciplinare ce este în strânsă legătura cu etica profesională a judecătorului: **„atitudinea nedemnă în procesul de înfăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alte persoane”**. [3]

Atitudinea nedemnă se află la cealaltă extremă și constă din acțiuni dezonorante (gesturi, cuvinte, atitudini, expresii etc.), care se situează în afara unui comportament decent care guvernează relațiile sociale dintre oameni. Prin atitudine nedemnă a unui judecător se înțelege orice manifestare contrară cerințelor de conduită impuse de legile și regulamentele care reglementează activitatea judecătorilor. Una din obligațiile judecătorului este de a face totul corect și a „se abține de la fapte care dăunează intereselor serviciului și prestigiului justiției, care compromit cinstea și demnitatea de judecător.

Pot fi considerate atitudini nedemne: apostrofarea colegilor de complet cu privire la anumite atitudini ale acestora; exprimarea unor păreri ofensatoare cu privire la pregătirea profesională a unor colegi, avocați; adresarea unor blesteme; folosirea unui ton ridicat, ostil, autoritar în adresa unor participanți la proces; adresarea către părți „de ce vă trebuie un așa avocat”, „cu așa avocat o să obțineți maxim ce prevede legea”; adresarea unor cuvinte precum „recunoaște că va fi mai bine”, „nenorocit, falsificator, escroc”, „ești un bandit” etc. Prin urmare, comportamen-

tul unui judecător față de alți colegi judecători, avocați, experți etc., concretizat prin afirmații, expresii batjocoritoare și neprincipiale, folosirea unui ton neadecvat, iritant și nervos, poate fi apreciat ca incompatibil cu onoarea și demnitatea de judecător. [4, p.57]

În anul 2022, Colegiul disciplinar a înregistrat 20 de cauze disciplinare (rapoarte întocmite de Inspekția judiciară în urma verificării sesizărilor privind faptele ce pot constitui abateri disciplinare comise de judecători), dintre care 16 cauze au rămas restante din anul precedent. Din numărul total de proceduri disciplinare examinate, doar un singur judecător a fost tras la răspundere disciplinară în legătură cu încălcarea eticii profesionale.[5, p.21]

Prin Hotărârea Colegiului disciplinar nr. 18/5 din 27 mai 2022, pentru abaterea disciplinară prevăzută de art. 4 alin. (1) lit.k)- atitudinea nedemnă în procesul de înfăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alte persoane unui judecător i s-a aplicat sancțiunea de avertisment. În speță, s-a constatat atitudine nedemnă demonstrată de judecător față de avocat prin: utilizarea de expresii depreciative, umilitoare, limbaj agresiv, ton ridicat, manifestarea unei superiorități a judecătorului față de avocat. Astfel s-a constatat comiterea unei abateri disciplinare și prin încălcarea Codului de etică, prin prisma art. 7 alin. (6) *“Judecătorul va evita aroganța, va trata cu respect și politețe colegii săi, participanții la proces, colaboratorii organelor de ocrotire a normelor de drept, reprezentanții autorităților publice, va reacționa tacticos cu diligență.”*

A fost oferit un exemplu în care un judecător a fost sancționat cu avertisment pentru abaterea de atitudine nedemnă față de colegi, avocați și alte persoane implicate în proces. Acest exemplu demonstrează aplicarea practică a standardelor etice și a procesului disciplinar.

Faptul că au fost înregistrate și examinate cazuri disciplinare arată că sistemul judiciar acordă o atenție constantă respectării eticii profesionale. Monitorizarea și educația continuă în acest domeniu sunt esențiale pentru a menține încrederea publică și integritatea justiției.

Întrucât există cazuri de încălcare etică, există întotdeauna loc pentru crearea culturii etice în cadrul sistemului judiciar. Aceasta poate fi realizată prin formare continuă, conștientizare și promovare valorilor etice.

În ansamblu, concluziile evidențiază că etica profesională joacă un rol crucial în menținerea integrității și eficiența sistemului judiciar, contribuind la justiție echitabilă și încrederea cetățenilor în acest sistem.

Bibliografie:

1. Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului. Aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr.12 din 11 martie 2016);
2. Regulament cu privire la activitatea Colegiului Disciplinar. Aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 505/24 din 13 noiembrie 2018;
3. art.4 alin.(1) lit.k) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178/2014
4. Roșca N., Zaharia v. ș.a. *RESPONSABILIZAREA JUDECĂTORILOR PRIN IMPLICAREA MAI ACTIVĂ A AVOCAȚILOR. GHID PENTRU AVOCAȚI, Chișinău, 2015.*

Disponibil pe internet: https://cnaigs.md/uploads/asset/file/ro/906/Ghid_avocati_responsabilizarea_judecatorilor.pdf

5. Raportul cu privire la activitatea consiliului superior al magistraturii și a instanțelor judecătorești în anul 2022. Disponibil pe internet > <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=RMB3zqjfmCU%3D&tabid=202&language=ro-RO>